

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland**Datum ingekomen vragen** : 5 juni 2020**Datum GS-besluit** : 30 juni 2020**Vragen nr. 74**

Vragen van mevrouw **A.J.C.E. Strens**, mevrouw ir. **A.C. Kapitein** en mevrouw **L. Gonggrijp** (D66) over Meer bestrijdingsmiddelen in de natuur dan verwacht

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 5 juni 2020 door de leden van Provinciale Staten, mevrouw **A.J.C.E. Strens**, mevrouw ir. **A.C. Kapitein** en mevrouw **L. Gonggrijp** (D66), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Op 3 juni verscheen in Trouw een [artikel over onderzoek](#) naar het voorkomen van bestrijdingsmiddelen in natuurgebieden in Drenthe. In de natuurgebieden komt landbouwgif voor in planten en in mest van schapen en runderen. De onderzoekers leggen een relatie met de achteruitgang van insecten in Nederland en de verspreiding van bestrijdingsmiddelen en daarmee het negatieve effect op de biodiversiteit en het functioneren van het ecosysteem. Natuurorganisaties zijn geschokt en pleiten voor een nationaal onderzoek.

Deze oproep sluit aan bij de oproep van het RIVM vorig jaar april. Na onderzoek van de blootstelling van omwonenden van bloembollenvelden aan bestrijdingsmiddelen vindt het RIVM het nodig om nader onderzoek te doen naar de risico's van blootstelling en de cumulatieve effecten van meerdere gewasbeschermingsmiddelen. Een advies van de Gezondheidsraad wordt deze zomer verwacht.

In mei van dit jaar publiceerde Trouw over de [explosie van Parkinson op het platteland](#), met name bij boeren. Dit was ook al onderwerp van de [Zembla uitzending](#) in september 2019 over Parkinson in Westfriesland, maar wordt nu door artsen bevestigd.

De Provincie voert al enige jaren een groen grondbeleid en [verbod onlangs glyfosaat](#) op de eigen pachtgronden. Ook de Europese en landelijke overheid voert een beleid tot verminderen van gebruik van chemische middelen en bevordert overschakelen naar duurzame gewasbescherming en kringlooplancbouw.

Daarnaast heeft de nieuwe coalitie gezondheidsbeleid een speerpunt gemaakt en start de provincie een [Programma Gezonde Leefomgeving](#). Dit programma zal in augustus besproken worden in de provinciale commissie NLG, maar bevat geen concrete acties op het gebied van bestrijdingsmiddelen.

De [Parkinson Vereniging](#) voorziet een extreme toename van ziektegevallen door het gebruik van pesticide en heeft inmiddels 60 gevallen in beeld waar er een directe relatie bestaat. Ze roepen op tot snelle actie, zeker op het gebied van [glyfosaat en mancozeb](#).

Hierover heeft D66 de volgende vragen:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Kent u de resultaten van het onderzoek naar de aanwezigheid van gifstoffen in natuurgebieden? Deelt u de zorgen van D66 over de gezondheid van de boeren en de inwoners, en de negatieve effecten op waterkwaliteit en natuur?

Antwoord 1:

Wij hebben kennisgenomen van het artikel over het onderzoek. Wij begrijpen de zorgen over de gezondheid en mogelijke negatieve effecten op waterkwaliteit en natuur. Wij onderschrijven het belang dat er duidelijkheid ontstaat over de risico's.

Vraag 2:

Onlangs heeft de provincie het gebruik van glyfosaat op provinciale pachtgronden verboden. Is het mogelijk om ook andere bestrijdingsmiddelen te verbieden? En zo ja, denkt de provincie hierover na? Zo nee, graag een toelichting waarom dat (nog) niet mogelijk is.

Antwoord 2:

In ons coalitieakkoord is aangegeven dat wij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen willen verminderen. In ons pachtbeleid is het zo geregeld dat bij de inschrijving op onze pachtgronden duurzaam gecertificeerde boeren meer punten krijgen toebedeeld. Het totaal aantal gescoorde punten bepaalt de volgorde van toebedeling van de provinciale gronden. Op onze pachtgronden binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verboden.

Ja, wij denken erover na om ook andere gewasbeschermingsmiddelen te verbieden, maar zijn hierin wel zeer terughoudend. Immers door hogere eisen te stellen aan pachters van onze landbouwgronden worden zij in hun concurrentiepositie achtergesteld ten opzichte van grondgebruikers die geen beperkingen hebben.

Vraag 3:

De NVWA controleert momenteel alleen middels steekproeven resten van gifstoffen op agrarische producten, niet de stapeling van gifstoffen in natuurgebieden en tuinen. Hierop zijn nog geen controleprocessen gedefinieerd, noch is er een instantie verantwoordelijk voor gemaakt. De Provincie is verantwoordelijk voor de gebiedsbescherming van natuurgebieden onder de Wet Natuurbescherming. Is het college bereid om te onderzoeken hoe de Provincie de verantwoordelijkheid kan invullen met een controle taak en handhavingprocessen m.b.t. het gebruik van bestrijdingsmiddelen rond natuurgebieden?

Antwoord 3:

Nee, het toezicht en de handhaving voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen rond natuurgebieden is een verantwoordelijkheid van het Rijk en de waterschappen. De provincie heeft hierin geen taak, behalve op onze eigen gronden waar wij als grondeigenaar hierin een eigen verantwoordelijkheid hebben.

Vraag 4:

In 2019 heeft het waterschap HHNK de controle op gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verscherpt om de waterkwaliteit te verbeteren. Via het landbouwportaal is er ook een (volledig ingetekend) subsidieprogramma geweest voor verbetering van de waterkwaliteit. De ontwikkeling van de [waterkwaliteit in Noord-Holland](#) is te vinden op nationale [waterkwaliteitsportaal](#). Daar is echter nog geen grote verbetering zichtbaar. Kunt u een toelichting geven op hoe de water kwaliteit zich ontwikkelt en hoe succesvol de programma's en subsidieregelingen zijn die hier een bijdrage aan proberen te leveren. Welke aanvullende programma's of gerichte maatregelen voor bijvoorbeeld de bollensector zouden hieraan een versnelling kunnen geven?

Antwoord 4:

Op de website www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl zijn alle metingen in oppervlaktewater te bekijken alsmede de trends. Op dit moment voldoet geen enkel KRW-oppervlaktewaterlichaam aan de chemische KRW-normen. Dat wordt voor een deel veroorzaakt door gewasbeschermingsmiddelen en voor een deel door andere chemische stoffen.

In 2018 is een subsidieregeling van kracht geworden voor het uitvoeren van concrete maatregelen op het agrarisch bedrijf, waarbij agrariërs subsidie kunnen aanvragen bij de drie waterschappen via het zogeheten Landbouwportaal Noord-Holland. In totaal hebben tot en met het eerste kwartaal van 2020 1203 agrariërs deelgenomen aan het Landbouwportaal en is er in totaal voor € 3.888.379,- aan subsidie verleend voor maatregelen op het gebied van bodem en water. Hiervan is € 705.572,- aangevraagd voor maatregelen voor de beperking van gewasbeschermingsmiddelen. Alle maatregelen van het Landbouwportaal zijn bewezen effectief in het bijdragen aan verbetering van waterkwaliteit, bodemkwaliteit en biodiversiteit.

De sector zet samen met Rijk, provincies en waterschappen in op tal van programma's en maatregelen die mede bijdragen aan de verbetering van de waterkwaliteit. Bij de beantwoording van vragen 77-2019 zijn wij hier op ingegaan. Aangezien maatregelen zoals het Landbouwportaal nog in uitvoering zijn, is het de verwachting dat pas na een aantal jaren de effecten zichtbaar zullen zijn in het KRW-meetnet en het Landelijk Meetnet Gewasbeschermingsmiddelen Land- en Tuinbouw. In de loop van dit jaar nemen wij een besluit over het ondersteunen van het Landbouwportaal met € 400.000,-. Op dit moment onderzoeken

waterschappen met provincies en Rijk mogelijkheden om initiatieven zoals het Landbouwportaal ook voor langere termijn en op grotere schaal voort te zetten in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Het is te vroeg om te stellen of en welke extra maatregelen gewenst zijn om zaken te versnellen omdat wij de effecten van de lopende maatregelen niet kennen.

Vraag 5:

Dit jaar heeft het in Noord-Holland bijna continu hard gewaaid met windkracht 3 en hoger. Het is niet toegestaan om gewasbeschermers/bestrijdingsmiddelen op de akkers te strooien of spuiten bij windkracht 3 en hoger. Beschikt het college over informatie of de meer dan 500 akkerbouwers in Noord-Holland dat ook inderdaad niet gedaan hebben? Is het bekend of er meldingen binnengekomen zijn over gebruik van bestrijdingsmiddelen bij te harde wind? Zo ja, wat is met de meldingen gebeurd? Is er gehandhaafd?

Antwoord 5:

De verantwoordelijkheid voor de toezicht en handhaving op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is een verantwoordelijkheid van het Rijk en waterschap. De NVWA die deze taak voor het Rijk uitvoert heeft bij navraag aangegeven dat in 2019 geen bevindingen zijn geconstateerd op dit punt. Gegevens over 2020 zijn nog niet beschikbaar.

Vraag 6:

De Provincie ondersteunt agrariërs met kennis en regelingen via het [landbouwportaal](#). Agrariërs kunnen kosteloos een coach op het erf laten komen voor advies op maat over duurzaam bodembeheer en gewasbescherming. Wordt hier veel gebruik van gemaakt? Wordt hierbij ook geadviseerd over de gevaren van het gebruik van glyfosaat en mancozeb voor hun eigen gezondheid en de alternatieven? Hoe moeilijk is het om een alternatief in te zetten?

Antwoord 6:

Ja, de coaching heeft ook betrekking op bodembeheer en gewasbescherming en hier wordt veel gebruik van gemaakt gelet op de investeringen die hiervoor zijn aangevraagd. Voor onze eigen gronden gaan wij ook kijken hoe wij onze pachters kunnen stimuleren om nog duurzamer te werken, bijvoorbeeld door ondersteuning van 'duurzaamheidscoaches'. Elke ondernemer die gewasbeschermingsmiddelen toepast moet beschikken over een spuitlicentie. Het testen van kennis en vaardigheden over gebruik en toepassing van middelen in verband met de risico's zijn onderdeel voor het verkrijgen van een spuitlicentie.

Er wordt gezocht naar alternatieve middelen en technieken voor het gebruik van glyfosaat en mancozeb. LTO-Noord verkent onder andere met loonwerkers praktische alternatieven voor de toepassing van glyfosaat en diverse vormen van mechanische bewerking.

Achtergrondinformatie bij vragen:

Het [Ctgb](#) bepaalt in Nederland welke bestrijdingsmiddelen verkocht en gebruikt mogen worden. De voorschriften voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen staan in het wettelijk gebruiksvoorschrift (etiket). Daarnaast staan de regels voor het gebruik in:

- de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb);
- het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Bgb);
- de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Rgb).

Verschillende overheidsorganisaties houden toezicht op en handhaven het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen:

- De Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) controleert de handel in gewasbeschermingsmiddelen. Ook controleert de NVWA het gebruik ervan in land- en tuinbouw.
- Het waterschap controleert het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in land- en tuinbouw.
- Inspectie SZW inspecteert de veiligheid bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij bedrijven die ermee werken.
- De omgevingsdienst controleert de opslag van gewasbeschermingsmiddelen.